

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

پاسداری از توحید

بیان کفر و گمراهی کسی که گمان می کند؛

برای کسی جایز است که

از شریعت محمد صلی الله علیه وسلم خارج شود

بیان کفر و ضلال من زعم أنه يجوز لأحد الخروج من شريعة محمد - صلی الله علیه وسلم -

فارسی

فارسی

امام علامه

عبدالعزیز بن عبد الله بن باز

الله او را رحمت کند

سلسله حراسته التوحيد

بيان كفر وضلال من زعم أنه يجوز لأحد

الخروج من شريعة محمد ﷺ

سلسله پاسداری از توحيد

بيان كفر و گمراهی کسی که گمان کند خروج از

شریعت محمد ﷺ برای کسی جایز است.

علامه شیخ

عبد العزیز بن عبد الله بن باز

بسم الله الرحمن الرحيم

نامه دوازدهم:

بیان کفر و گمراهی کسی که گمان کند خروج از شریعت محمد صلی

الله علیه وسلم برای کسی جایز است.

شکر و سپاس الله را که پروردگار جهانیان است، و درود و سلام بر خاتم پیامبران و مرسلین؛ پیامبر ما محمد، و بر همهٔ خاندان و یاران وی باد.

اما بعد: مقاله‌ای را که در شمارهٔ (۵۸۲۴) روزنامه الشرق الأوسط به تاریخ ۱۴۱۵/۶/۵ هجری قمری منتشر شده بود، و توسط کسی که خود را عبد الفتاح الحایک نامیده بود، تحت عنوان: «فهم نادرست» نوشته شده بود را، مطالعه کردم.

خلاصهٔ مقاله: نامبرده آنچه که از دین اسلام به ضرورت، ونص و اجماع معلوم است را انکار کرده است؛ یعنی او عمومیت رسالت محمد صلی الله علیه وسلم به سوی همهٔ مردم را انکار کرده است.

و ادعا کرده است که کسی که از محمد صلی الله علیه وسلم پیروی نکند و فرمان نبرد، بلکه یهودی یا نصرانی باقی بماند، بر دین حق است.

سپس به پروردگار جهانیان سبحانه و تعالی در حکمتش در عذاب دادن کافران و عصیان‌گران جسارت کرده و آن را بیهوده دانسته است.

او به تحریف متون شرعی پرداخته، آنها را در جایگاه‌های نامناسب قرار داده و براساس تمایلات نفسانی خود تفسیر کرده است. وی از دلایل شرعی و نصوص صریحی که دلالت بر عمومیت رسالت محمد صلی الله علیه وسلم دارند، و همچنین بر کفر کسی که نام او را شنیده ولی از او پیروی نکرده تأکید می‌کنند، روی گردانده است. علاوه بر این، نصوص صریحی که بیان می‌کنند خداوند دینی جز اسلام را نمی‌پذیرد را، نیز نادیده گرفته است. همه اینها را انجام داده تا جاهلان با سخنان او فریب بخورند.

و این کاری که او انجام داده، کفر آشکار، ارتداد از اسلام، و تکذیب خداوند سبحانه و تعالی و پیامبر او صلی الله علیه وسلم است؛ همان‌گونه که هرکس از اهل علم و ایمان این گفتار را بخواند، به روشنی درمی‌یابد.

وظیفه ولی امر این است که او را به دادگاه ارجاع دهد تا از او درخواست توبه شود و براساس آنچه شریعت مطهر اقتضا می‌کند، درباره او حکم صادر شود.

الله سبحانه و تعالی عمومیت رسالت محمد صلی الله علیه وسلم و وجوب پیروی از او بر همه ثقلین [جن و انس] را بیان کرده است، و کسی که اندک بهره‌ای از علم در میان مسلمانان داشته باشد، نسبت به آن جاهل نیست.

الله متعال می‌فرماید: **{قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي**

يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبَعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ} [الأعراف: ۱۵۸]، یعنی: (بگو: ای مردم، من فرستاده‌الله به سوی همه شما هستم؛ همان [پروردگاری] که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست؛ معبودی [به حق] جز او نیست؛ زنده می‌کند و می‌میراند؛ پس به الله و فرستاده‌اش - آن پیامبر درس‌ناخوانده‌ای که به الله و سخنانش باور دارد - ایمان بیاورید و از او پیروی کنید؛ باشد که هدایت شوید).

و الله متعال می‌فرماید: {وَأَوْحِي إِلَىٰ هَذَا الْقُرْآنِ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ} [الأنعام: ۱۹]، یعنی: (و این قرآن [از جانب او] بر من وحی شده است، تا به وسیله آن به شما و هرکس که [این پیام به او] می‌رسد هشدار دهم).

و الله متعال می‌فرماید: {قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ} [آل عمران: ۳۱]، (بگو: اگر الله را دوست می‌دارید، پس از من پیروی کنید، تا الله شما را دوست بدارد و گناهاتان را برایتان بیامرزد، و الله آمرزنده مهربان است).

و الله متعال می‌فرماید: {وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} [آل عمران: ۸۵]، یعنی: (هرکس دینی غیر از اسلام برگزیند، هرگز از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیانکاران است).

و الله متعال می‌فرماید: {وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا} [سبأ: ۲۸]، یعنی: (و ما تو را نفرستادیم مگر بشارتگر و هشدار دهنده برای همه مردم).

و الله متعال می فرماید: **{وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ}** [الأنبياء: ۱۰۷]، یعنی: (و ای محمد) تو را جز رحمتی برای جهانیان نفرستادیم).

و الله متعال می فرماید: **{وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَسْلَمْتُمْ فَإِنِ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنِ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ}** [آل عمران: ۲۰]، یعنی: (ای پیامبر) اگر [درباره اسلام و توحید] با تو مجادله کردند، بگو: من در برابر الله [و اوامر و احکامش] تسلیم شده‌ام، و پیروانم [نیز چنین هستند]؛ و به اهل کتاب و مشرکان بگو: آیا شما هم تسلیم شده‌اید؟ اگر تسلیم شوند، قطعاً هدایت یافته‌اند و اگر رویگردان شدند [و سرپیچی کردند، اندوه مدار؛ زیرا] تو وظیفه‌ای جز رساندن [وحی] نداری؛ و الله به [احوال] بندگان بیناست).

و الله سبحانه و تعالی می فرماید: **{تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا}** [الفرقان: ۱]، یعنی: (پربرکت [و بزرگوار] است ذاتی که قرآن را [که جداکننده حق و باطل است] بر بنده‌اش نازل کرد تا بیم‌دهنده جهانیان باشد).

و [امام] بخاری و مسلم از جابر رضی الله عنه روایت کرده‌اند که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: **«أُعْطِيْتُ خَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، وَأَيُّمَا رَجُلٍ مِّنْ أُمَّتِي أَدْرَكْتَهُ الصَّلَاةُ فَلْيَصِلْ، وَأُحِلَّتْ لِي الْمَغَانِمُ وَلَمْ تَحِلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي، وَأُعْطِيْتُ**

الشَّفَاعَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً، وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ، یعنی: «پنج چیز به من داده شده که به کسی پیش از من نداده شده است: با ترسی از فاصله یک ماه یاری داده شده‌ام، و همه زمین برایم مسجد و پاک قرار داده شده است، پس هر مردی از امتم که نمازش را دریافت، نمازش را [همانجا] ادا کند، و غنایم برایم حلال شده است در حالی که برای کسی پیش از من حلال نبود، و شفاعت به من عطا شده است، و هر پیامبری تنها به سوی قوم خودش فرستاده می‌شد اما من به سوی همه مردم فرستاده شده‌ام».

واین بیانی صریح از عمومیت و شمول رسالت پیامبر ما محمد صلی الله علیه وسلم برای همه بشریت است. این رسالت تمام شریعت‌های پیشین را نسخ کرده است، و هر کس از محمد صلی الله علیه وسلم پیروی نکند و از او اطاعت ننماید، کافر و گناهکار است و مستحق عذاب الهی می‌باشد.

خداوند متعال می‌فرماید: **{وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالْتَأَرْ مَوْعِدُهُ}** [هود: ۱۷]، یعنی: (و هر کسی از گروه‌ها [مختلف مشرکان] که به آن کفر بورزد [و آن را انکار کند] آتش دوزخ وعده گاه اوست).

و الله متعال می‌فرماید: **{فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}** [النور: ۶۳]، یعنی: (پس کسانی که از فرمانش سرپیچی

می‌کنند، باید بترسند از اینکه فتنه [و بلایی] بر سرشان بیاید یا به عذابی دردناک گرفتار شوند).

و الله متعال می‌فرماید: **{وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ}** [النساء: ۱۴]، یعنی: (و هر کس از الله و پیامبرش نافرمانی نماید و از حدود او تجاوز کند، وی را در آتشی وارد می‌کند که جاودانه در آن خواهد ماند و برایش عذابی خفت‌بار [در پیش] است).

و الله متعال می‌فرماید: **{وَمَنْ يَتَّبِدَلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ}** [بقره: ۱۰۸]، یعنی: (کسی که کفر را به [جای] ایمان برگزیند، مسلماً راه راست را گم کرده است).

و آیات در این معنا بسیار است.

و الله سبحانه و تعالی طاعت رسولش صلی الله علیه و سلم را با طاعت خودش قرین کرده، و بیان نموده که هر کس غیر از اسلام را بپذیرد، زیانکار است، و از او هیچ چیز پذیرفته نخواهد شد. و می‌فرماید: **{وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ}** [آل عمران: ۸۵]، یعنی: (و هر کس که دینی غیر از اسلام را برگزیند، هرگز از او پذیرفته نخواهد شد، و او در آخرت از زیانکاران است).

و الله متعال می‌فرماید: **{مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ}** [نساء: ۸۰]، یعنی: (آنکه از پیامبر اطاعت کند، در حقیقت از الله اطاعت کرده است).

و الله متعال می‌فرماید: **{قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا}** [نور: ۵۴]، یعنی: (بگو: از الله اطاعت کنید، و از پیامبر اطاعت کنید؛ اگر سرپیچی کردید، پیامبر مسئول چیزی است که بر او تکلیف شده (ابلاغ وحی)، و شما نیز مسئول چیزی هستید که به آن تکلیف شده‌اید (اطاعت کردن)؛ اما اگر از او اطاعت کنید، هدایت می‌شوید).

و الله متعال می‌فرماید: **{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ}** [بینه: ۶]، یعنی: (بی‌گمان، کسانی از اهل کتاب و مشرکان که کافر شدند، جاودانه در آتش جهنم خواهند ماند، آنان بدترین آفریدگان هستند).

[امام] مسلم در صحیح خود روایت کرده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: **«وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٌّ، وَلَا نَصْرَانِيٌّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ، إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ»** «سوگند به کسی که جانم در دست اوست، هیچ کسی از این امت - یهودی باشد یا نصرانی -

[خبر بعثت] من را نمی‌شنود، و سپس وفات کند و به آنچه که برای آن فرستاده شده ایمان نیاورد، مگر آنکه او از اهل دوزخ خواهد بود».

رسول الله صلی الله علیه وسلم با عمل و گفتار خود بطلان دین کسانی که وارد دین اسلام نشده‌اند را بیان نمودند، زیرا با یهودیان و نصرانیان جنگیدند، همان‌طور که با دیگر کافران جنگیدند، و از کسانی که به او جزیه دادند، جزیه گرفتند تا مانع رسیدن دعوت به بقیه آنان نشوند، و تا هر که از آنان خواست بدون ترس از قومش که او را بازدارند یا منع کنند یا بکشند، وارد اسلام شود.

[امام] بخاری و مسلم از ابوهریره رضی الله عنه روایت کرده‌اند که گفت: در حالی که ما در مسجد بودیم، رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرون آمد و فرمود: «به سوی یهود بروید» پس با او بیرون رفتیم تا به بیت المدراس رسیدیم. پیامبر صلی الله علیه وسلم برخاست و آنان را صدا زد و فرمود: «ای گروه یهود، اسلام بیاورید تا سالم بمانید». گفتند: ای ابوالقاسم [پیامت را] رساندی. رسول خدا صلی الله علیه وسلم به آنان فرمود: «همین را می‌خواهم، اسلام بیاورید تا سالم بمانید». گفتند: ای ابوالقاسم، رساندی. رسول خدا صلی الله علیه وسلم به آنان فرمود: «همین را می‌خواهم». سپس برای بار سوم این را فرمود... تا پایان حدیث.

و مقصود این است که پیامبر صلی الله علیه وسلم به نزد اهل دیانت یهود در بیت مدراسشان رفت و آنها را به اسلام دعوت کرد و به آنها گفت: «اسلام بیاورید تا

سالم بمانید»، و این را بر آنها تکرار کرد. (بیت مدراس: خانه‌ای است که یهودیان در آنجا تورات می‌خوانند).

وهمچنین: پیامبر صلی الله علیه وسلم نامه‌ای به هرقل فرستاد و او را به اسلام دعوت کرد، و به او خبر داد که اگر از اسلام آوردن امتناع کند، گناه کسانی که به دلیل امتناع او از اسلام بازمانده‌اند، بر عهده او خواهد بود. بخاری و مسلم در صحیحین خود روایت کرده‌اند که هرقل نامه رسول خدا صلی الله علیه وسلم را طلب کرد و آن را خواند، و در آن چنین آمده بود: «بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، از محمد رسول الله به هرقل، بزرگ روم، سلام بر کسی که هدایت را پیروی کند. اما بعد: من تو را به دعوت اسلام فرامی‌خوانم. اسلام بیاور تا رستگار شوی، و اگر اسلام بیاوری، خداوند پاداش تو را دوچندان خواهد کرد. اما اگر روی گردان شوی، گناه رعایای کشاورز (اریسین) نیز بر عهده تو خواهد بود. و...» {يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ تَعَالَوْا۟ اِلٰی كَلِمَةٍ سَوَآءٍ بَيْنِنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِۦٓ شَيْۡئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا۟ فَقُوْلُوْا اَشْهَدُوْا۟ بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ} [آل عمران: ۶۴]، یعنی: (بگو: ای اهل کتاب، به سوی سخنی بیایید که میان ما و شما عادلانه است [و انحرافی از حق در آن نیست] که جز الله را عبادت نکنیم و چیزی را با او شریک نسازیم، و برخی از ما برخی دیگر را به جای الله، معبود نگیرند. اگر آنان [از این دعوت] روی گردانند، پس [ای مؤمنان، به آنان] بگویید: گواه باشید که ما تسلیم [اوامر الهی] هستیم»).

سپس، هنگامی که آنها روی گردان شدند و از ورود به اسلام امتناع کردند، پیامبر صلی الله علیه وسلم و یارانش رضی الله عنهم با آنان جنگیدند و بر آنان جزیه مقرر کردند.

و برای تأکید بر گمراهی آنان و اینکه بر دینی باطل هستند که، با دین محمد صلی الله علیه وسلم دین آنها منسوخ و باطل شده است؛ الله متعال مسلمان را امر نموده که در هر روز و در هر نماز و در هر رکعت از او بخواهد که او را به راه مستقیم و پذیرفته شده هدایت کند، و آن همان اسلام است. و او را از راه غضب شدگان دور کند، و آنان: یهودیان و امثال آنان هستند که می دانند بر باطلند و بر آن اصرار می ورزند. و او را از راه گمراهان دور می سازد، کسانی که بدون علم عبادت می کنند و گمان می برند که بر راه هدایت هستند، در حالی که بر راه گمراهی اند، و آنان: نصارا و کسانی از دیگر امت ها هستند که به آنان شباهت دارند و بر گمراهی و جهالت عبادت می کنند. و تمام این امور برای آن است که مسلمان با یقین کامل بداند که هر دینی غیر از اسلام باطل است، و هر کس که غیر از اسلام راهی را برای عبادت خدا برگزیند، گمراه است. و هر کس این اعتقاد را نداشته باشد، از مسلمانان محسوب نمی شود. و ادله در این باب از کتاب و سنت بسیار است.

پس بر نویسنده مقاله - عبد الفتاح - واجب است که هرچه زودتر توبه نصوح کند، و مقاله ای بنویسد که در آن توبه اش را اعلان کند، و هر که به درگاه الله توبه صادقانه کند، الله توبه او را می پذیرد؛ زیرا که الله سبحانه و تعالی فرموده است:

{وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} [نور: ۳۱]، یعنی: (و همگی به سوی الله توبه کنید؛ باشد که رستگار گردید).

و می فرماید: {وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا * يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا * إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا} [فرقان: ۶۸-۷۰]، یعنی: (و [بندگان خدای رحمان] کسانی هستند که معبودی دیگر با الله را نمی خوانند، و کسی که الله [کشتنش را] حرام کرده است، جز به حق نمی کشند، و زنا نمی کنند؛ و هر کس این [گناهان] را مرتکب شود، کیفر گناه [خویش] را می بیند. روز قیامت، عذابش دوچندان می گردد و با خواری در آن [عذاب] جاودان می ماند. مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد و کاری شایسته انجام دهد؛ اینانند که الله بدی هایشان را به نیکی ها تبدیل می کند، و الله همواره آمرزگاری مهربان است).

و به دلیل این سخن پیامبر صلی الله علیه وسلم که می فرماید: «الإِسْلَامُ يَهْدِي مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوْبَةُ تَهْدِي مَا كَانَ قَبْلَهَا»، یعنی: «اسلام هر آنچه قبل از آن بوده را از بین می برد، و توبه هر آنچه قبل از آن بوده را از بین می برد». و همچنین فرمودند: «التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ»، یعنی: «توبه کننده از گناه مانند کسی است که گناهی ندارد».

و آیات و احادیث در این معنا بسیار است.

از الله سبحانه و تعالی خواهانیم که حق را به ما حق نشان دهد، و توفیق پیروی اش را روزی ما گرداند، و باطل را برای ما باطل نشان دهد، و دوری از آن را روزی ما گرداند، و بر ما و نویسنده عبد الفتاح و بر همه مسلمانان توبه نصوح ارزانی دارد، و همه ما را از فتنه‌های گمراه کننده و پیروی از هوای نفس و شیطان پناه دهد، همانا او ولی و قادر بر این امر است.

و درود و سلام الله بر پیامبر ما محمد، و بر آل و اصحاب او و کسانی که تا قیامت به نیکی از آنان پیروی کنند.

فهرست

نامه دوازدهم: بیان کفر و گمراهی کسی که گمان کند خروج از شریعت محمد
صلی الله علیه وسلم برای کسی جایز است. ۳

حرمين

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

